

הרב זלמן קורן (להלן: רז"ק) בתגובתו השיג כמה השגות לגבי המאמר אשר התפרסם ב'מעלין בקודש' ט', בנוגע לטיסת כוהנים מעל בית קברות. אנסה להתייחס בקצרה לעיקרי השגותיו.

א.

השגתו העיקרית של רז"ק היא בנוגע להגדרת מטוס כאוהל זרוק. בדבריו הזכיר הוא את שיטת התוספות בכמה מקומות, כי רק כאשר רגלי המוליכים את האוהל נמצאות על הקרקע, מוגדר האוהל כאוהל זרוק, אשר לגביו נחלקו אי שמייה אוהל, אך כאשר האוהל נזרק באוויר ללא שום נגיעה בקרקע, לכולי עלמא לאו שמייה אוהל. על כך יש להעיר, שמלשון הרמב"ם משמע שלא הבין כן, שכן הוא פוסק:

הנכנס לארץ העכו"ם בשידה תיבה ומגדל הפורחין באויר – טמא, שאהל זרוק אינו קרוי אהל (הל' טומאת מת פ"א ה"ה).

מלשוננו של הרמב"ם משמע בעליל, כי מחלוקת התנאים בנוגע לאוהל זרוק נאמרה גם לגבי דברים "הפורחין באויר", ושלא כדעת התוספות. גם מדברי הרמב"ם בפירוש המשנה (אהלות פ"ח מ"ה) לא משמע שקיבל חילוק זה, שכן שם הוא מסביר כי ההבדל בין "קופץ" ל"דולג" הוא שה"קופץ" קופץ בשתי רגליו בבת אחת, בעוד שהדולג דולג על רגל אחת כשהשנייה עדיין מונחת על גבי הקרקע. לפי שיטת התוספות הרי רק במקרה שבו האדם מרחף באויר נחשב הוא כאוהל זרוק, ומכך שהרמב"ם לא חילק בין המקרים, משמע שלא קיבל את שיטתם.

יש להוסיף עוד, כי בניגוד לתוספות שחילקו בין אוהל שנוגע בקרקע לבין אוהל שאינו נוגע בקרקע, הרי שרבנו תם בספר הישר חילק באופן אחר:

קשיא ליה: מה בין מרדע לספינה שאינה קשורה לקופץ ודולג ולטלית המנפנפת וכיוצא בהן שאין מביאין טומאה? תירץ: כיון שהזכירו קופץ ודולג שאינן אוהל, הא עובר הוי אוהל, לפי שביד אדם לעכב את עצמו לעמוד ולפוש (סימן כז).

אם כי יש להודות, שגם לפי חילוקו של רבנו תם, מטוס לכאורה לא יוגדר כאוהל זרוק, שכן לא נראה שניתן להגדירו כדבר שביד אדם לעכבו לעמוד ולפוש.

לגבי גוף השאלה האם מטוס מוגדר כאוהל זרוק, יש להעיר כי הרב אפשטיין [1] הביא כמה דעות של אחרונים (ארץ הצבי סי' צ"ג; חלקת יעקב יו"ד, סי' כט; אגרות משה ח"ב, סי' קסג) שכתבו בפירוש, כי מטוס הוא אוהל זרוק. אמנם, הגרצ"פ פרנק (הר צבי יו"ד, סי' רפ ד"ה אולם) העלה את הטענה, כי על פי התוספות יש לחלק בין מטוס לבין אוהל זרוק.

בנוגע לפסיקת הרשב"א שאוהל זרוק שמייה אוהל, נכונה הערתו של רז"ק, כי ייתכן שדבריו אמורים רק כשהאוהל נוגע בקרקע וכשיטת התוספות.

ב.

בהמשך התגובה הביא רז"ק את שיטת הר"ח (כפי שהיא מובאת ברשב"א) כי השיטה שאוהל זרוק שמייה אוהל אמרה כן רק כאשר האוהל עומד במקום, אך כאשר אוהל זרוק נע, לכולי עלמא לאו שמייה אוהל. בנוגע לכך יש להעיר כי מתשובות האחרונים בנוגע לנסיעה ברכב ליריחו דרך הר הזיתים נראה שלרוב לא חששו לדעת הר"ח, והיא נחשבת לחומרה.

ג.

במאמרי הצעתי כי מטוס ייחשב לכלי הסתום בצמיד פתיל, ולכן יציל על הכוהנים אף אם אינו מוגדר כאוהל. רז"ק בתגובתו טען כי מאחר שלמטוס יש פתחי אוויר, אין המטוס נחשב כסתום בצמיד פתיל. על

טענה זו יש להשיב, כי בגמרא (שבת צה: :) מבואר, שסתימת צמיד פתיל נצרכת רק לגבי פתח הכלי, אך אם יש בכלי נקבים אחרים, אין הם מצריכים אטימה של צמיד פתיל. לכן נראה שדי בכך שפתחי המטוס יהיו אטומים, ופתחים אחרים לא יביאו את הטומאה למטוס.

---

[1] במאמרו בתחומין כ"ב, עמ' 499 הע' 12.